

Aanvullende notitie rond Omgevingsaspecten, behorend bij ingediend Winningsplan Pieterzijl Oost

Algemeen

De winning van aardgas kan bodembeweging tot gevolg hebben die zich kan uiten als bodemdaling aan het aardoppervlak of bodemtrillingen. Daarnaast kunnen activiteiten op mijnbouwlocaties, zoals boringen of putonderhoud, leiden tot lichtuitstraling, geluidemissies en emissies naar de atmosfeer. De mogelijke gevolgen worden beoordeeld door het bevoegd gezag in het kader van andere vergunningen dan het winningsplan, zoals onderstaand in grote lijnen is weergegeven.

Een overzicht van de algemene mogelijke gevolgen en in welke vergunningprocedure(s) deze worden behandeld, staat in de volgende tabel:

Gevolgen m.b.t.	Besluit
Bodembeweging	Winningsplan
Bodem-/grondwaterverontreiniging	omgevingsvergunning milieu
Luchtverontreiniging (emissies)	omgevingsvergunning milieu
Oppervlaktewaterverontreiniging	omgevingsvergunning milieu evt. watervergunning
Externe veiligheid	omgevingsvergunning milieu
Natuur	Wet natuurbescherming

De Minister van Economische Zaken bevordert op grond van artikel 34 lid 7 Mijnbouwwet een doelmatige en samenhangende besluitvorming ten aanzien van het besluit omtrent instemming met het winningsplan en een aantal overige besluiten, waaronder de besluiten zoals genoemd in bovenstaande tabel (coördinatieregeling).

Vergunningen

De volgende vergunningen zijn verleend of in procedure ten behoeve van de uitvoering van het nieuwe winningsplan.

Locatie	Warfstermolen
Vergunning	Omgevingsvergunning
Verleend	12-09-2013 (13-05-2015*)
Bodem/grondwater	Meegenomen in omgevingsvergunning
Emissies	Meegenomen in omgevingsvergunning
Oppervlaktewater	Meegenomen in omgevingsvergunning
Externe Veiligheid	Meegenomen in omgevingsvergunning
Natuur	n.v.t.

* Milieu neutrale melding t.b.v. de WRF-3 put (Pieterzijl Oost put).

In het geval van Warfstermolen zijn de benodigde vergunningen al verleend, zodat coördinatie niet meer aan de orde is. De bovengenoemde mogelijke gevolgen zijn al betrokken in de respectievelijke vergunningsprocedures. Met betrekking tot bovenstaande tabel zal hieronder worden aangegeven wat door de NAM wordt gedaan om genoemde gevolgen te voorkomen, dan wel de effecten hiervan te beperken.

Effecten op natuur en milieu

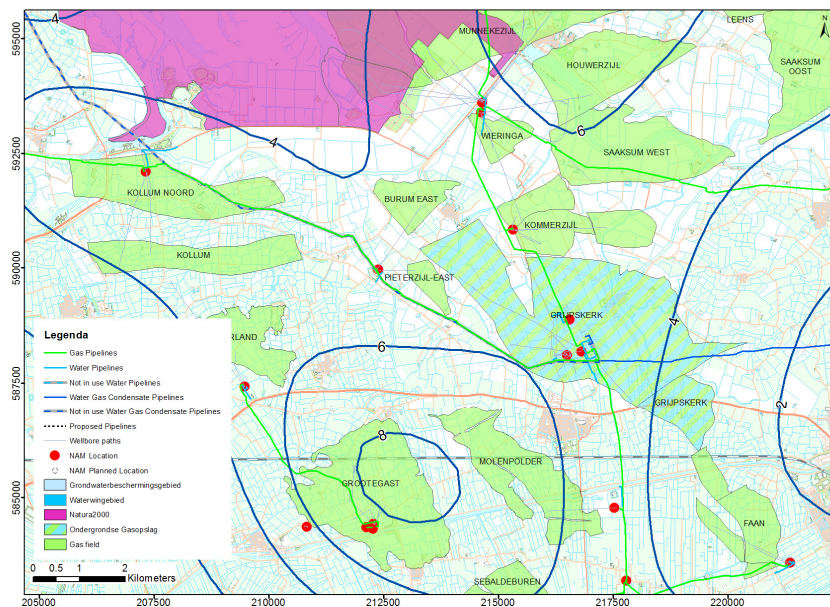
Algemeen

Voor natuur geldt een zorgplicht vanuit de Wet natuurbescherming. Beschermde en aangewezen natuurwaarden mogen niet nadelig worden beïnvloed. Indien nadelige effecten van mijnbouwactiviteiten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden, dienen deze “Passend Beoordeeld” te worden en dient er een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

De Wet natuurbescherming regelt in Nederland de bescherming van aangewezen natuurgebieden. In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de beschermde natuurgebieden in de omgeving van de mijnbouwlocatie Warfstermolen en het gasvoorkomen Pieterzijl Oost (zie Figuur 1). Toegelicht zal worden hoe mijnbouwactiviteiten kunnen doorwerken op deze beschermde natuurwaarden.

Voor bodembeweging als gevolg van gasproductie zal beoordeeld worden in hoeverre nadelige effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Directe effecten van bodemdaling op beschermde natuur is niet aan de orde omdat de activiteit plaatsvindt in de ondergrond. Wel kan de gaswinning en bijkomende bodemdaling indirecte gevolgen hebben voor beschermde natuurwaarden doordat eventuele bodemdaling de waterhuishouding aan het aardoppervlak kan beïnvloeden.

Overige mogelijke effecten op de beschermde natuurwaarden als gevolg van de in dit winningsplan voorgenomen bovengrondse activiteiten zijn beschouwd in het Wabo vergunningentraject en worden in dit hoofdstuk buiten beschouwing gelaten. De formele beoordeling van deze effecten in het kader van de Wet Natuurbescherming vindt plaats voorafgaand aan de uitvoering van deze activiteiten, zodat rekening kan worden gehouden met seizoeninvloed e.d. op de migratie van beschermde soorten en de invloed van bijvoorbeeld stikstofdepositie op beschermde habitatten.



Figuur 1: Gemodelleerde bodemdaling voor het jaar 2013 ten gevolge van gaswinning. De contourlijnen geven de bodemdaling in cm aan.

Staten van de desbetreffende provincie zijn hiervoor bevoegd gezag. NAM en de toezichthouders hanteren een strikt controlebeleid waardoor de kans op bodemverontreiniging zeer gering is. Gevaar voor de volksgezondheid door het optreden van incidenten is niet te verwachten.

Nieuwe activiteiten in relatie tot Natuur en Milieueffecten

In dit winningsplan wordt naast verlenging van de bestaande productie ook het plan voor hydraulische stimulatie beschreven. Uit een periode van testproductie is gebleken dat de Pieterzijl Oost put hydraulisch gestimuleerd zou moeten worden om het gas efficiënter naar de put te laten stromen. Bij hydraulische stimulatie wordt vloeistof onder hoge druk via de put in het gasveld gebracht. Door de hoge druk ontstaan op gecontroleerde wijze plaatselijk kleine scheuren in het gashoudende gesteente.

In Nederland wordt deze stimulatietechniek al sinds de jaren 1950 regelmatig, succesvol en veilig toegepast. SodM heeft in 2016 een samenvattend overzicht gepubliceerd over stimulatie¹, met als conclusie: *“SodM komt tot de slotsom dat, voor zover bekend, er geen nadelige gevolgen zijn geweest voor mens en milieu en dat de toepassing van fracking ten behoeve van conventionele gaswinning op een verantwoorde manier kan plaatsvinden. Het wettelijke regime, het toezicht daarop en de gehanteerde beheersmaatregelen zijn volgens de huidige inzichten solide en voldoende.”* Deze conclusie is gebaseerd op een evaluatie van alle tot dan toe uitgevoerde hydraulische putstimulaties. Voor deze evaluatie heeft SodM 5 risicogebieden voor mens en milieu onderzocht:

1. Seismische risico's (risico op aardbevingen);
2. Integriteit van de afsluitende lagen;
3. Geochemische interacties;
4. Integriteit van de put;
5. Blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

Het risico op aardbevingen door hydraulische putstimulatie in Nederland wordt als verwaarloosbaar ingeschat. In de afgelopen 50 jaar zijn in Nederland meer dan 220 stimulaties uitgevoerd. Hierbij zijn geen voelbare bevingen geconstateerd². Dit beeld wordt bevestigd door de bovengenoemde evaluatie van SodM uit 2016.

Het specifieke stimulatieplan met een specifieke risicoanalyse zal worden vastgelegd in een werkveiligheidsplan dat voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden wordt overlegd, zoals gesteld in de mijnbouwregeling en het mijnbouwbesluit.

De hydraulische stimulatie is een tijdelijke activiteit waarbij vanuit het oogpunt van natuur en milieu speciale aandacht uitgaat naar de afvoer van stimulatievloeistof vanuit de put en verontreinigd hemelwater. De afvalstoffen worden zoveel mogelijk gescheiden waardoor een milieu technisch optimale verwerking mogelijk is.

De invloed op luchtkwaliteit, door gebruik van dieselmotoren en tijdelijke verkeersdrukte door een tijdelijke toename van transportbewegingen tijdens hydraulische stimulatie, is van tijdelijke aard en daardoor gering. Verkeer voor de voorbereidingen en uitvoering van de boring zal gebruik maken van de bestaande toegangswegen.

¹ Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/03/01/kamerbrief-met-inventarisatie-sodm-over-fracking-en-mogelijke-consequenties>

² Witteveen en Bos, “Aanvullend onderzoek naar mogelijke risico's en gevolgen van de opsporing en winning van schalie- en steenkoolgas in Nederland”, Rapport aan Ministerie van EZ, 2013